

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2MCdo/1/2012                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 8410200871                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 31.01.2013                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Vladík            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2013:8410200871.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Astrová 2/A, zastúpenej MCGA legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Partizánska 2, proti povinnej K. L., bývajúcej v J., o vymoženie 937,51 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3 Er 108/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2010 sp. zn. 7 CoE 91/2010 v spojení s uznesením Okresného súdu Kežmarok z 5. augusta 2010 č.k. 3 Er 108/2010-14, takto

### rozhodol:

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z a m i e t a.

P povinnej náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

### Odôvodnenie

Oprávnená podala súdnej exekútorke návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 937,51 € s príslušenstvom. Uviedla, že exekučným titulom je k návrhu pripojený rozhodcovský rozsudok, vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s., so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 7, z 11. septembra 2009 sp. zn. M1308857, ktorým bola žalovanej K. L. uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. istinu 937,51 € s príslušenstvom. Súdna exekútorka požiadala Okresný súd Kežmarok o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Kežmarok uznesením z 5. augusta 2010 č.k. 3 Er 108/2010-14 žiadosť súdnej exekútorke JUDr. Viery Uhríkovej o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. Ex 180/10 zamietol. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a uviedol, že súladom exekučného titulu so zákonom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu, ale aj to, či je na jeho základe možné exekúciu vykonať. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní umožňuje exekučnému súdu skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku z hľadísk uvedených v tomto ustanovení (aj bez návrhu). Aby exekúcia mohla byť vykonaná na základe rozhodcovského rozsudku musí byť rozhodcovský rozsudok v súlade s týmto ustanovením, teda nesmie byť vydaný v rozhodcovskom konaní, ktoré trpelo vadou uvedenou v § 40 písm. a/ a b/

zákona č. 244/2002 Z.z. a nesmie zaväzovať na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Keď rozhodcovský rozsudok odporuje týmto zákonným ustanoveniam, nestráca síce vlastnosť exekučného titulu, avšak tieto jeho nedostatky predstavujú hmotnoprávnu prekážku vykonania exekúcie na jeho základe. Súlad rozhodcovského rozsudku, ako exekučného titulu, s § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. je hmotnoprávnym predpokladom vykonania exekúcie. Pri zistení rozporu exekučného titulu so zákonom musí byť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietnutá. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky). V § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy sa ďalej len demonštratívne uvádza, čo konkrétne možno považovať za neprijateľné podmienky. Pri takomto príkladnom výpočte za neprijateľnú podmienku možno označiť aj inú zmluvnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takouto neprijateľnou podmienkou je aj ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Správnosť tohto právneho názoru potvrdil zákonodarca, keď medzi tzv. neprijateľné podmienky s účinnosťou od 1. januára 2008 zaradil aj túto neprijateľnú podmienku (§ 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka). Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Častokrát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splýva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je však význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch. Rozhodcovská doložka v danom prípade nebola individuálne dojednaná, je súčasťou všeobecných podmienok tvoriacich súčasť spotrebiteľskej zmluvy. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom dojednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obava, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať, je oprávnená. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam. Vychádzajúc z uvedeného súd žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej uznesením z 29. novembra 2010 sp. zn. 7 CoE 91/2010 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu odvolací súd dodal, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnu predchodkyňou oprávnenej túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností obchodné podmienky pre úver, ktoré povinná ovplyvniť nemohla, pretože boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa dohodnutých zmluvných podmienok akékoľvek spory vzniknuté medzi zmluvnými stranami sa mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Takáto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných zmluvných podmienkach inkorporovaných do zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť podkladom pre vykonanie exekúcie. Občiansky zákonník účinný do 31. decembra 2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať i iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa vždy spája so sankciou neplatnosti. Rozhodcovský súd môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s § 3 zákona č. 244/2002 Z.z. uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré

medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie. Odvolací súd preto podľa § 219 O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie. Navrhol zrušiť napadnuté uznesenia a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že súdy nepostupovali v súlade s § 1 až § 3, § 211 ods. 1, § 219 ods. 1 O.s.p., § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Konajúce súdy nesprávne právne posúdili charakter zmluvného dojednanie v zmluve o úvere týkajúcej sa rozhodcovskej doložky ako ustanovenie, ktoré nebolo individuálne dojednané. Uviedol, že s rozhodcovskou doložkou sa povinná ako spotrebiteľ mohla oboznámiť pred podpisom (uzavretím) zmluvy. Súdy však dospeli k záveru, že povinná nemohla ovplyvniť obsah zmluvy. Je názoru, že povinná zavŕšila prejav vôle aj ohľadne rozhodcovskej doložky pre rozhodovanie sporu/sporov. Obchodné podmienky sa stali súčasťou zmluvného dojednanie a upravili obsah právneho vzťahu zo zmluvy o úvere, vrátane rozhodcovskej doložky, ktorá sa nijakým spôsobom nelíšila od ostatných zmluvných dojednaní. Keďže pôvodným veriteľom bola banka (Poštová banka a.s.), táto bola podľa § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení ku dňu uzavretia zmluvy o úvere povinná ponúknuť povinnej (klientke) možnosť riešiť spory z úverového vzťahu v rozhodcovskom konaní, vrátane možnosti povinnej odmietnuť rozhodcovskú doložku. Právne závery okresného súdu ako aj krajského súdu o neplatnosti zmluvnej podmienky o rozhodovaní sporov medzi účastníkmi zmluvy o spotrebiteľskom úvere v rozhodcovskom konaní - pre neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky, ako základu pre vyslovenie, že rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom, spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Súdy nesprávne aplikovali ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z rozhodnutí navyše vôbec nie je zrejmé, akým spôsobom, resp. akými metódami súdy ustálili svoje skutkové závery potrebné na dostatočné posúdenie veci, t.j. na posúdenie zákonnosti exekučného titulu vo vzťahu k možnosti klienta ovplyvniť obsah zmluvných dojednaní pred podpisom zmluvy o úvere - pričom konajúce súdy v tomto smere nevykonali žiadne relevantné dokazovanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania, preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p. a § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že medzi právnou predchodkyňou oprávnenej (Poštovou bankou, a.s.) a povinnou bola 28. júna 2006 uzavretá zmluva o úvere, v ktorej povinná okrem iného potvrdila, že sa oboznámila s obchodnými podmienkami, súhlasí s ich obsahom a prijíma návrhy v nich predložené. V rámci obchodných podmienok pre úver bolo uvedené, že zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere a obchodných podmienok budú riešené dohodou, a že v prípade nedosiahnutia dohody klient prijíma návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní pred stálym rozhodcovským súdom zriadenom pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s. Miestom rozhodcovského konania je Bratislava.

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu dovolací súd považuje za správny právny záver súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu o oprávnenosti exekučného súdu skúmať ex offo platnosť rozhodcovskej doložky dohodnutej medzi právnou predchodkyňou oprávnenej a povinnou v obchodných podmienkach k zmluve o úvere, majúcej charakter spotrebiteľskej zmluvy. Tento právny záver možno vyvodiť z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s princípom ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, vyplývajúcim z právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku exekučný súd je ex offo povinný skúmať, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Pri posudzovaní tohto základného predpokladu pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa exekučný

súd nezaobrá vecnou správnosťou exekučného titulu, ale skúma, či exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorý na to mal právomoc, a či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej.

Dovolací súd dodáva, že v prípade, že účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu.

Za nedôvodnú dovolací súd považoval námietku generálneho prokurátora o tom, že nie je zrejmy skutkový záver potrebný na dostatočné posúdenie veci. To, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne, vyvodili sudy podľa generálneho prokurátora z listiny - obchodných podmienok - bez toho, aby vykonali relevantné dokazovanie.

V preskúmvanej veci bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie, resp. rozhodnutia, vydané v štádiu exekučného konania, v ktorom exekučný súd posudzoval splnenie zákonom stanovených procesných predpokladov pre udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučný súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pritom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu exekučného konania, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného/oprávnenej v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu exekučný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Dokazovanie (vyžadujúce nariadenie pojednávania s možnosťou účasti oprávneného i povinného) v tejto časti exekučného konania neprichádza do úvahy aj z dôvodu, aby sa tým nezmaril účel exekúcie.

Vecnú správnosť dovolaním napadnutých uznesení nebola spôsobilá spochybniť ani námietka o nesprávnom právnom posúdení veci v otázke samotnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že podľa § 93b zákona o bankách povinná nemala povinnosť prijať návrh rozhodcovskej zmluvy, a že o tejto možnosti mala vedieť. Uvedené ustanovenie nijako nezbavovalo právnu predchodkyňu oprávnenej povinnosti predložiť povinnej návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy takým spôsobom, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinnej sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní, a aby bolo z neho tiež zrejmé, že jej boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Pokiaľ právna predchodkyňa oprávnenej takto nepostupovala, resp. pokiaľ takýto postup nebol oprávnenou doložený listinami pripojenými k návrhu na exekúciu, sudy správne konšatovali neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá-ktorá voľba konkrétne znamená.

Oprávnená sa svojej zodpovednosti za uzavretie neprijateľnej rozhodcovskej doložky nemohla zbaviť ani poukazom na princíp "ignorantia iuris non excusat" (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinnej. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych

súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. K rovnakému záveru dospel už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo 16. januára 2013 sp. zn. 6 M Cdo 9/2012.

So zreteľom na uvedené dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

V konaní o mimoriadnom dovolaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá podala podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorá úspech nemala (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Dovolací súd jej však náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal, pretože nepodala návrh na ich priznanie a navyše jej žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.